

ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΕΠΙΓΝΩΣΗΣ

1 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΩΝ ΛΕΞΕΩΝ ΣΕ ΣΥΛΛΑΒΕΣ ΚΑΙ ΦΩΝΗΜΑΤΑ

1.1 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΣΥΛΛΑΒΙΚΗΣ ΚΑΤΑΤΜΗΣΗΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ στο παιδί: « Κάθε φορά θα σου λέω μία λέξη. Εσύ θα την ακούς προσεχτικά και στη συνέχεια θα μου τη λες χωρισμένη σε κομματάκια».

Στη συνέχεια παρουσιάζουμε στο παιδί 2-3 παραδείγματα ώστε να καταλάβει πώς χωρίζουμε τη λέξη, (π.χ. κότα) σε τμήματα (π.χ. κό-τα).

Ασκήσεις συλλαβικής κατάτμησης

1	καλά	
2	νερό	
3	σιγά	
4	τόρα	
5	πόδι	
6	κιθάρα	
7	τηγάνι	
8	μεγάλα	
9	σελίδα	
10	παγωτό	
11	φωνή	
12	ψητό	
13	ξύλα	
14	βέλος	
15	ζώα	
16	βαρέλι	
17	γέφυρα	
18	χωράφι	
19	θυμάρι	
20	παζάρι	

21	παιδί	
22	αίμα	
23	πλοίο	
24	πάει	
25	μπαίνω	
26	μάχεται	
27	πηγαίνω	
28	γελάει	
29	ειρήνη	
30	παιχνίδι	
31	παίξε	
32	χοίρος	
33	γεύμα	
34	κατεβαίνω	
35	τρίζει	
36	σφαγείο	
37	ξυρίζει	
38	μουσείο	
39	χορεύει	
40	ψυγείο	

1.2 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΦΩΝΗΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΤΜΗΣΗΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ στο παιδί: « Κάθε φορά θα σου λέω μία λέξη. Εσύ θα την ακούς προσεχτικά και στη συνέχεια θα μου τη λες χωρισμένη σε κομματάκια».

Στη συνέχεια παρουσιάζουμε στο παιδί 2-3 παραδείγματα ώστε να καταλάβει πώς χωρίζουμε τη λέξη, (π.χ .το) σε τμήματα (π.χ. τ-ο)

Ασκήσεις φωνημικής κατάτμησης

1	να	
2	γη	
3	το	
4	έλα	
5	ένα	
6	εσύ	
7	πως	
8	εδώ	
9	έξω	
10	εάν	
11	από	
12	στο	
13	γάλα	
14	λοξός	
15	βίδα	
16	ξίδι	
17	φιλί	
18	τάξη	
19	ξένος	
20	νάνος	

21	κοράκι	
22	καλάμι	
23	παρέα	
24	γεμίζω	
25	φαγητό	
26	ζυμάρι	
27	κεράσι	
28	βυθός	
29	φόβος	
30	ίσως	
31	ήχος	
32	τιμόνι	
33	ήθελα	
34	ψιγάλα	
35	χαμηλά	
36	χόρεψα	
37	μαγαζί	
38	ταξίδι	
39	μολόβι	
40	φανέλα	

2 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΩΝ ΛΕΞΕΩΝ ΣΕ ΣΥΛΛΑΒΕΣ ΚΑΙ ΦΩΝΗΜΑΤΑ

2.1 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΣΥΛΛΑΒΩΝ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΤΟ ΠΑΙΔΙ: «Κάθε φορά θα σου λέω μια λέξη, όχι ολόκληρη αλλά χωρισμένη σε κομματάκια. Εσύ θα ακούς προσεχτικά τα κομματάκια που σου λέω, θα τα ενώνεις μόνος σου και θα μου λες τη λέξη που φτιάχνουν.»

Στη συνέχεια παρουσιάζουμε στο παιδί 2-3 παραδείγματα ώστε να καταλάβει αυτό που του ζητούμε να κάνει. Π.χ. ακούγοντας τα τμήματα μή-λο (εκφωνούμενα ένα δευτερόλεπτο) να πει τη λέξη μήλο.

Ασκήσεις σύνθεσης συλλαβών

1	κά-τω	κάτω	
2	μέ-σα	μέσα	
3	πί-σω	πίσω	
4	πό-δι	πόδι	
5	πί-νω	πίνω	
6	κα-πέ-λο	καπέλο	
7	ψά-ρε-μα	ψάρεμα	
8	πα-γω-το	παγωτό	
9	θά-λασ-σα	θάλασσα	
10	ξυ-λά-κι	ξυλάκι	
11	κου-τι	κουτί	
12	τζά-μι	τζάμι	
13	κρέ-ας	κρέας	
14	στρώ-νω	στρώνω	
15	στα-βλος	στάβλος	
16	νε-φρό	νεφρό	
17	σχο-λή	σχολή	
18	λά-σπη	λάσπη	
19	μα-ντρί	μαντρί	
20	τσά-ντα	τσάντα	

21	στε-φά-νι	στεφάνι	
22	λά-στι-χο	λάστιχο	
23	σφί-ξι-μο	σφίξιμο	
24	μπα-στού-νι	μπαστούνι	
25	τζι-τζί-κι	τζιτζίκι	
26	γυ-μνα-στής	γυμναστής	
27	τα-χτι-κός	ταχτικός	
28	σε-ντό-νια	σεντόνια	
29	βδο-μά-δα	βδομάδα	
30	φε-γγά-ρι	φεγγάρι	
31	μα-στί-χα	μαστίχα	
32	μα-σχά-λη	μασχάλη	
33	στρί-βω	στρίβω	
34	μι-σθός	μισθός	
35	δί-σκος	δίσκος	
36	γκρί-ζος	γκρίζος	
37	νυ-χτι-κό	νυχτικό	
38	αυ-τι	αυτί	
39	φεύ-γω	φεύγω	
40	λευ-κός	λευκός	

2.2 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΦΩΝΗΜΙΚΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΤΟ ΠΑΙΔΙ: «Κάθε φορά θα σου λέω μια λέξη, όχι ολόκληρη αλλά χωρισμένη σε κομματάκια. Εσύ θα ακούς προσεχτικά τα κομματάκια που σου λέω, θα τα ενώνεις μόνος σου και θα μου λες τη λέξη που φτιάχνουν.»

Στη συνέχεια παρουσιάζουμε στο παιδί 2-3 παραδείγματα ώστε να καταλάβει αυτό που του ζητούμε να κάνει. Π.χ. ακούγοντας τα τμήματα τ-α (εκφωνούμενα ένα δευτερόλεπτο) να πει τη λέξη τα

Ασκήσεις φωνημικής σύνθεσης

1	μ-ε	με	
2	κ-α	κα	
3	λ-ο	λο	
4	δ-ι	δι	
5	ν-η	νη	
6	π-ε	πε	
7	ρ-α	ρα	
8	σ-ι	σι	
9	τ-ο	το	
10	π-α-ς	πας	
11	μ-α-ς	μας	
12	φ-ω-ς	φως	
13	έ-λ-α	έλα	
14	ό-τ-ι	ότι	
15	ε-γ-ώ	εγώ	
16	δ-έ-μ-α	δέμα	
17	φ-ό-ρ-α	φώρα	
18	μ-ή-λ-ο	μήλο	
19	τ-ώ-ρ-α	τώρα	
20	χ-έ-ρ-ι	χέρι	

21	ρ-ό-δ-α	ρόδα	
22	ν-ε-ρ-ό	νερό	
23	μ-έ-λ-ι	μέλι	
24	κ-ή-π-ο-ς	κήπος	
25	π-ό-λ-η	πόλη	
26	π-α-γ-ω-τ-ό	παγωτό	
27	ψ-ά-ρ-ε-μ-α	ψάρεμα	
28	κ-α-π-έ-λ-ο	καπέλο	
29	ξ-υ-λ-ά-κ-ι	ξυλάκι	
30	π-ο-τ-ή-ρ-ι	ποτήρι	
31	θ-ά-λ-α-σ-σ-α	θάλασσα	
32	Π-ά-σ-χ-α	Πάσχα	
33	δ-ί-σ-κ-ο-ς	δίσκος	
34	κ-ρ-έ-α-ς	κρέας	
35	φ-τ-ι-ά-χ-ν-ω	φτιάχνω	
36	ά-λ-ο-γ-ο	άλογο	
37	μ-ο-λ-ύ-β-ι	μολύβι	
38	φ-α-ν-έ-λ-α	φανέλα	
39	χ-ό-ρ-ε-ψ-α	χόρεψα	
40	ψ-ι-χ-ά-λ-α	ψιχάλα	

3.1 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΑΠΑΛΟΙΦΗΣ ΣΥΛΛΑΒΗΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΤΟ ΠΑΙΔΙ: “Κάθε φορά θα σου λέω μια λέξη και, αμέσως μετά, ένα κομματάκι αυτής της λέξης το οποίο θα πρέπει να το βγάλουμε από τη λέξη. Εσύ θα ακούς προσεχτικά τη λέξη και το κομματάκι που πρέπει να βγάλουμε και θα μου λες το υπόλοιπο μέρος της λέξης που μένει, αν βγάλουμε από αυτή το κομματάκι που σου είπα.”

Στη συνέχεια παρουσιάζουμε στο παιδί 2-3 παραδείγματα ώστε να καταλάβει αυτό που του ζητούμε να κάνει. Π.χ. ακούγοντας τη λέξη τό-πι και το τμήμα π.χ. το-που πρέπει να αφαιρεθεί, θα πρέπει να απαντήσει –πι.

Ασκήσεις απαλοιφής συλλαβής

(Στην παρένθεση αναγράφεται το φώνημα που πρέπει να απαλειφθεί. Η αναμενόμενη απάντηση του παιδιού γράφεται με έντονα γράμματα):

1	μέλι	(με)	λι
2	γάτα	(γά)	τα
3	ρόδα	(ρό)	δα
4	πίσω	(πί)	σω
5	τυρί	(τυ)	ρί
6	πόδι	πό	(δι)
7	πόλη	πό	(λη)
8	έλα	έ	(λα)
9	όλα	(ό)	λα
10	πέτα	(πέ)	τα
11	λίγο	(λί)	γο
12	κήπος	(κή)	πος
13	τέλος	(τέ)	λος
14	κλαίει	(κλαί)	ει
15	καιρός	(και)	ρός
16	ψέμα	ψέ	(μα)
17	ζώα	ζώ	(α)
18	φέρε	φέ	(ρε)
19	ψηλά	ψη	(λά)
20	πεζά	πε	(ζά)

21	παίζω	(παί)	ζω
22	λέξεις	(λέ)	ξεις
23	βγαίνω	βγαί	(νω)
24	μπαίνω	μπαί	(νω)
25	τιμόνι	τι	(μό) νι
26	κίνηση	κίνη	(ση)
27	μηχανή	μηχα	(νή)
28	κυνήγι	κυνή	(γι)
29	μήνυμα	μήνυ	(μα)
30	καπέλο	καπέ	(λο)
31	παρέα	(πα)	ρέα
32	ρωτάω	ρω	(τά) ω
33	σοβαρά	σοβα	(ρά)
34	μολύβι	μολύ	(βι)
35	φάκελος	φάκε	(λος)
36	ψάθινο	ψάθι	(νο)
37	ψαρεύει	(ψα)	ρεύει
38	ξυρίζει	(ξυ)	ρίζει
39	φορείο	φο	(ρεί) ο
40	βαραίνω	βα	(ραί) νω

3.2 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΑΠΑΛΟΙΦΗΣ ΦΩΝΗΜΑΤΟΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΤΟ ΠΑΙΔΙ: “Κάθε φορά θα σου λέω μια λέξη και, αμέσως μετά, ένα κομματάκι αυτής της λέξης το οποίο θα πρέπει να το βγάλουμε από τη λέξη. Εσύ θα ακούς προσεχτικά τη λέξη και το κομματάκι που πρέπει να βγάλουμε και θα μου λες το υπόλοιπο μέρος της λέξης που μένει, αν βγάλουμε από αυτή το κομματάκι που σου είπα.”

Στη συνέχεια παρουσιάζουμε στο παιδί 2-3 παραδείγματα ώστε να καταλάβει αυτό που του ζητούμε να κάνει. Π.χ. ακούγοντας τη λέξη τ-όπι και το τμήμα π.χ. τ- που πρέπει να αφαιρεθεί, θα πρέπει να απαντήσει –όπι.

Ασκήσεις απαλοιφής φωνήματος.

(Στην παρένθεση αναγράφεται το φώνημα που πρέπει να απαλειφθεί. Η αναμενόμενη απάντηση του παιδιού γράφεται με έντονα γράμματα):

1	τα	(τ)	α
2	μι	(μ)	ι
3	φα	(φ)	α
4	νε	(ν)	ε
5	αν	α	(ν)
6	θι	(θ)	ι
7	πως	(π)	ως
8	φως	(φ)	ως
9	μες	με	(ς)
10	στο	(σ)	το
11	μας	(μ)	ας
12	πας	(π)	ας
13	εγώ	(ε)	γώ
14	έξω	(έ)	ξω
15	εσύ	εσ	(ύ)
16	έλα	έλ	(α)
17	είπα	(είπ)	α
18	είχα	είχ	(α)
19	είναι	(είν)	αι
20	πίσω	πίσ	(ω)

21	τόρα	(τ)	ώρα
22	γάλα	(γ)	άλα
23	τυρί	τυρ	(ί)
24	ψητό	ψητ	(ό)
25	τόξο	(τ)	όξο
26	θέλω	θέλ	(ω)
27	φακή	φακ	(ή)
28	ξύλο	(ξ)	ύλο
29	θολά	(θ)	ολά
30	φιλί	φιλ	(ί)
31	τάξη	τάξ	(η)
32	πείρα	(π)	είρα
33	καπέλο	καπέλ	(ο)
34	χωράφι	(χ)	ωράφι
35	ποτάμι	(π)	οτάμι
36	μητέρα	(μ)	ητέρα
37	παγωτό	(π)	αγωτό
38	τιμόνι	(τ)	ιμόνι
39	κίνηση	(κ)	ίνηση
40	κιθάρα	(κ)	ιθάρα

4.1 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗΣ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ ΤΩΝ ΣΥΛΛΑΒΩΝ

ΟΔΗΓΙΕΣ στο παιδί: «Κάθε φορά θα σου λέω μια μικρή λέξη που έχει δύο κομματάκια. Εσύ θα ακούς προσεχτικά τη λέξη και θα μου τη λες ανάποδα, δηλαδή αρχίζοντας από το τελευταίο κομματάκι προς το πρώτο».

Στη συνέχεια παρουσιάζουμε στο παιδί 2-3 παραδείγματα ώστε να καταλάβει ότι αυτό που του ζητούμε να κάνει είναι να πει τη λέξη με την αντίστροφη σειρά των συλλαβών της. Π.χ. ακούγοντας τη λέξη κότα να απαντήσει τακο, τη λέξη πόδι ως διπο κ.ο.κ.

Ασκήσεις αντιστροφής της σειράς των συλλαβών

1	σόδα	δα-σο	
2	σόλα	λα-σο	
3	γελώ	λω-γε	
4	τόσο	σο-το	
5	πάμε	με-πα	
6	μιλώ	λω-μι	
7	πέτα	τα-πε	
8	μετά	τα-με	
9	πόλη	λη-πο	
10	μήλο	λο-μη	
11	βόλος	λος-βο	
12	φακή	κη-φα	
13	θεός	ος-θε	
14	ξανά	να-ξα	
15	ξένος	νος-ξε	
16	ψητό	το-ψη	
17	ταξί	ξι-τα	
18	γάζα	ζα-γα	
19	φάβα	βα-φα	
20	φόβος	βος-φο	

21	ήχος	χος-η	
22	βίδα	δα-βι	
23	χωράφι	φι-ρα-χω	
24	ταράζω	ζω-ρα-τα	
25	θυμάρι	ρι-μα-θυ	
26	φάνηκε	κε-νη-φα	
27	παζάρι	ρι-ζα-πα	
28	καλάθι	θι-λα-κα	
29	φύσηξε	ξε-ση-φυ	
30	βαγόني	νι-γο-βα	
31	ξυρίζω	ζω-ρι-ξυ	
32	γεμίζω	ζω-μι-γε	
33	φανέλα	λα-νε-φα	
34	παιδί	δι-παι	
35	πίνει	νει-πι	
36	χύνει	νει-χυ	
37	λύνει	νει-λυ	
38	οίκος	κος-οι	
39	σκοινί	νι-σκοι	
40	πείρα	ρα-πει	

4.2 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗΣ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ ΤΩΝ ΦΩΝΗΜΑΤΩΝ

ΟΔΗΓΙΕΣ στο παιδί: «Κάθε φορά θα σου λέω μια μικρή λέξη που έχει ένα κομματάκι. Εσύ θα ακούς προσεχτικά τη λέξη και θα μου τη λες ανάποδα, δηλαδή αρχίζοντας από το τελευταίο φώνημα προς το πρώτο».

Στη συνέχεια παρουσιάζουμε στο παιδί 2-3 παραδείγματα ώστε να καταλάβει ότι αυτό που του ζητούμε να κάνει είναι να πει τη λέξη με την αντίστροφη σειρά των φωνημάτων της. Π.χ. ακούγοντας τη λέξη **αν** να απαντήσει **να**, τη λέξη **αχ** ως **χα** κ.ο.κ.

Ασκήσεις αντιστροφής της σειράς των φωνημάτων.

1	το	ο-τ		21	λι	ι-λ	
2	με	ε-μ		22	μες	σ-ε-μ	
3	θα	α-θ		23	την	ν-η-τ	
4	σε	ε-σ		24	δεν	ν-ε-δ	
5	μα	α-μ		25	πως	σ-ω-π	
6	λα	α-λ		26	τος	σ-ο-τ	
7	σι	ι-σ		27	μεν	ν-ε-μ	
8	κα	α-κ		28	θες	σ-ε-θ	
9	πο	ο-π		29	πες	σ-ε-π	
10	γο	ο-γ		30	τον	ν-ο-τ	
11	τι	ι-τ		31	λεν	ν-ε-λ	
12	λε	ε-λ		32	φας	σ-α-φ	
13	κο	ο-κ		33	σας	σ-α-σ	
14	μι	ι-μ		34	σολ	λ-ο-σ	
15	ξι	ι-ξ		35	ταν	ν-α-τ	
16	δε	ε-δ		36	δες	σ-ε-δ	
17	χι	ι-χ		37	φως	σ-ω-φ	
18	φα	α-φ		38	μες	σ-ε-μ	
19	νο	ο-ν		39	της	σ-η-τ	
20	πε	ε-π		40	ταν	ν-α-τ	